

Det Falsterske Digelag

Referat fra årsmøde den 11. oktober 2020 i Idestrup Hallen.

Fra bestyrelsen deltog Søren Bjerregaard, Per Kamper Hansen, Søren Krighaar, Sven Andersen, Hans Christian Mortensen, Benny Ellekjær, Søren Piil. Der var afbud fra Jens Corneliussen, Til stede var i alt 500 personer.

Digelagets formand, Søren Bjerregaard, bød velkommen til årsmødet. Han præsenterede bestyrelsens medlemmer og der blev afholdt et øjeblik stilhed for bestyrelsesmedlem Finn Nonbo som var død i den forgangne bestyrelsesperiode.

Følgende repræsentanter for pressen til stede; Folketidende, TV2 samt freelance journalist Per Madsen.

Derudover deltog digeingeniør Jens Bundesen fra Cowi samt Håkun Djurhuus, advokatfirmaet Bech-Bruun.

Herefter gik man til dagsordenen.

1. Dirigent

Formanden foreslog advokat Morten Jensen fra advokatfirmaet Drachmann som dirigent.

Christian Schou, Cypresvej, foreslog Cyril Jørgensen til at lede mødet.

Mødet blev kortvarigt afbrudt. Bestyrelsen fastholdt advokat Morten Jensen som dirigent, da det er bestyrelsens opfattelse at advokat Morten Jensen er uvildig og ikke er digeskatteyder i området.

Dirigenten takkede for udpegningen af dirigenthvervet og konstaterede, at mødet var rettidigt indkaldt.

2. Valg af stemmetællere

Henning Mussegaard og Michael Ovesen, Dorte Bondo valgt.

Der var fremmødt 441 stemmeberettigede.

3. Redegørelse fra bestyrelsen

Bestyrelsen har i lighed med tidligere år skrevet en ledelsesberetning i årsrapporten. I ledelsesberetningen beskrives de økonomiske forhold, som har gjort sig gældende i regnskabsåret 2019. På digelagets hjemmeside www.detfalsterskedigelag.dk oplyses der om de aktiviteter, som der er givet tilladelse til på strand og dige. Der oplyses også om myndighedsafgørelser og beslutninger. Derudover lægger bestyrelsen med jævne mellemrum referater fra bestyrelsesmøder på hjemmesiden.

3.1 Digesyn foråret 2019

Tirsdag den 7. maj 2019 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmændene og Holger Toxvig fra Kystdirektoratet. Diget blev besigtiget i sin helhed fra syd mod nord.

Ud for Holmevej er gamle sten blevet synlige ved klitfoden. De vil blive fjernet.

Der er flere steder slid på bagskråningen på grund af cyklister. Ved siden af trappe er der et dybt spor med cykelslid. Det besluttes at lægge plastkassetter i sporet.

På en ca. 1200 m strækning mod syd fra Dillet vurderes det, at højvandet den 2. jan. 2019 har taget ca. 5 m af klitten. Firmaet Rohde Nielsen har kigget på strækningen, idet digelaget overvejer at få firmaet til at give et tilbud på indpumpning af sand.

Ud for Dansk Naturfonds område har fonden opsat færdige trapper på bagskråningen. Digelaget havde ønsket bredere trapper, så to personer kan passere hinanden, så man undgår slid ved siden af trapperne.

Ud for Fårevasken er fire pælehøfder er blevet synlige efter højvandshændelsen i januar. I høfdernes land-ender er der store sten, der er udløbet med beton. Høfderne er i god stand. Høfderne giver luvsidaeaflejring og læsideerosion. Det overvejes, om høfderne skal bevares.

Ved den store P-plads, st. 9,9 er opkørslen til vedligeholdelsesvejen er belagt med træflis. Digelaget overvejer, om der skal gøres noget for at forhindre færdsel.

Der er en strækning, hvor kronen er sporkørt. Sporene er manuelt fyldt op med moræneler fra digelagets lerdepot. Der er tilfredshed med den arbejdskrævende reparationsmetode.

Ud for Rugvej, st. 7,4 er fire trin på en betontrappe smuldret.

Trådhegnet for enden af overgangen ud for Marielyst Strandvej fungerer godt, og klitterne bag hegnet er på vej til at gro til. Det drøftes, om trådhegnet ud mod stranden skal flyttes lidt ind mod stien, så den begyndende klitdannelse beskyttes. Kommunen ønsker etableret en platform på stranden til vinterbaderne. Digelaget anser en stor plade som en mulig løsning. Kommunen må udarbejde et konkret forslag.

Ud for Elkenøre Øvej, st. 1,6 har der også været meget kliterosion i januar. De lave høfder er blevet synlige. Man kan også se, at selve nedgangen til stranden har virket som høfde.

Nord for Elkenøre Øvej er digelaget i kontakt med de fleste af de grundejere, der ikke har respekteret skel.

Ved Havlykke har landmanden flyttet markgrænsen, så den følger skel. Der er lave høfder på strækningen. Høfderne giver indskæring mod syd.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at såvel digeskråninger som klitter generelt var intakte og i god vedligeholdelsesstand. Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

3.2 Digesyn efteråret 2019

Tirsdag den 8. oktober 2019 afholdtes digesyn med deltagelse af bestyrelsen, opsynsmændene og Holger Toxvig fra Kystdirektoratet. For at undgå at beskadige diget i det regnfulde vejr blev der ikke kørt på digekronen. I stedet kørtes ud til diget en række udvalgte steder, hvor diget så blev besigtiget. Rækkefølgen var fra syd mod nord.

Ud for Holmevej var der meget kliterosion i januar 2019. Derfor overvejes strandfodring. Digelaget har valgt COWI som rådgiver. Der er udført 4 pejlinger her. Der er også udført 4 pejlinger ved henholdsvis Fårevasken og Elkenøre Øvej. Pejlingerne vil blive sammenlignet med pejlingerne fra 2011.

Ud for Sydfalstervej ses et eksempel på cykelslid i et spor op ad bagskråningen. Når sporet er kørt igennem, er det svært at reparere.

Ud for Flispladsen lige syd for Fårevasken i Bøtøskoven er der kraftigt slid ved siden af den nye trætrappe. Sliddet kan reduceres ved opsætning af hegn, der leder færdslen ved trappen.

Ud for Fårevasken i Bøtøskoven er der en del erosion syd for høfderne fra januar 2019. Strækningen er et muligt fodringsområde.

Ud for campingpladsen: Her er et eksempel på, at stierne ned til stranden skærer sig ned i klitten. Digelaget overvejer, hvordan nedskæringen kan undgås.

Ud for Marielyst Strandvej er beskyttelseshegnet blevet ført direkte ned mod stranden og derefter i en ret vinkel mod nord og syd.

Ud for Elkenøre Øvej var der i januar 2019 en stor erosion her syd for rampen. Det er muligt, at der vil blive fodret her. Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at bortset fra ovennævnte bemærkninger er såvel digeskråninger som klitter intakte og i god vedligeholdelsesstand. Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger.

3.3 Diget

Digelaget har bestilt supplerende rådgivning af ingeniørfirmaet COWI, idet bestyrelsen ikke mener, at rådgivningen fra kystdirektoratet kan stå alene. Derudover har COWI erfaring med sandfodring af kyster foran diger, som bestyrelsen vurderer som værende nødvendig efter voldsom kliterosion i henholdsvis 2017 og 2019.

I 2012 blev vores dige styrkevurderet af det tyske universitet i Braunschweig og vurderet til at kunne klare en 1872 hændelse. Men i rapporten blev der lagt vægt på, at klitten på digets fod var intakt. Bestyrelsen vurderede, at klitten efter 2019 højvands-hændelsen ikke længere ydede den samme beskyttelse af diget som tidligere. COWI v/ digeingeniør Jens Bundesen blev derfor bestilt til at beregne sandtransporten i Østersøen foran diget.

Rapporten beskriver bølgeforholdene ved kysten ud for det falsterske dige, samt transporten af sand på kysten langs diget. I analysen undersøges desuden hvordan kystlinjen har ændret sig med tiden, da dette

sammen med sedimenttransportanalysen giver et klare billede af hvordan kysten ændrer sig. I rapporten angives anbefalinger for kystbeskyttelse med sandfodring samt skråningsbeskyttelse.

Sedimenttransportanalysen viser at der er en sydgående transport af sand på kysten langs det falsterske dige. Ved Elkenøre strand viser analysen af ortofoto, at stranden er stabil, trods en sydlig transport af sand. Stabiliteten skyldes at sand kommer nord fra strækningen og på denne måde opstår der balance i sandtransporten i området. Ved Bøtø er transporten mindre end ved Elkenøre strand, og dette indikerer at der aflejres sand på strækningen fra Elkenøre strand til Bøtø strand. Ved Bøtø strand er der flere høfder, disse høfder medfører læsideerosion der bevirker at stranden syd for høfderne bliver smallere, hvorved større bølger kan nå ind til digets fod ved stormsituationer. Ved Gedesby strand er der et sandunderskud på ca. 9.000 m³ sand, og denne mængde har med tiden medført en større vanddybde ud for diget. Denne større vanddybde påvirker, ligesom ved Bøtø, hvor store bølger der kan ramme diget. Det anbefales at der fodres med sand syd for høfderne ved Bøtø strand, samt at der fodres ved Gedesby strand. Foruden sandfodring kan der etableres skråningsbeskyttelse ved udsatte steder langs diget, som en ekstra beskyttelse af digefoden i stormsituationer.

I forbindelse med besigtigelsen af diget blev det observeret, at der på flere områder af diget er steder hvor græstæppet er nedtrampet, eller ligefrem ikke eksisterende på grund af færdsel. Ved de af digelaget etablerede op- og nedgange er det observeret at der er spor langs med trappetrin, som formodes at komme fra cykler, barnevogne og lignende. I sporene er der ikke græs. Ved de etablerede overgange tegner der sig et generelt billede af at brugerne af stranden ikke holder sig inde for de etablerede adgange beregnet til transport over diget. Desuden ses ved etablerede nedgange til stranden at diget har behov for en anden overflade til at håndtere mængden af trafik over diget. I områder uden etablerede overgange er der observeret stier opstået som følge af færdsel til stranden går over diget uden at benytte de etablerede nedgange. Den øgede mængde færdsel over diget som foregår udenfor de dertil egnede adgange, medfører at vedligeholdelsen tilsvarende skal øges, for at sikre at digets overflade har den tilstrækkelige modstandsdygtighed. Selv med øget vedligeholdelse er færdsel på et niveau, hvor det ikke er muligt at opretholde et tæt græsdække. Dette vil potentielt kunne betyde at diget har områder der er svagere og ikke tilstrækkelig modstandsdygtigt overfor bølgeoverskyld, hvilket kan medføre til store skader eller brud på diget, med oversvømmelser til følge.

Der foregår også færdsel på diges krone ad to "stier" opstået som følge af færdslen på kronen. Disse "stier" er ikke anlagt men opstået som følge af slid. Diget er ikke anlagt med henblik på færdsel på kronen af diget, og har hverken det nødvendige underlag til at kunne håndtere dette mer-slid fra færdslen, eller den tilstrækkelige bredde til at understøtte færdsel på toppen af diget.

3.4 Digelaget driftsmateriel og bygninger

Digelagets driftsmateriel vedligeholdes løbende og er funktionsmæssigt i orden. Der har kun været små investeringer hen over året, men maskinerne er af ældre årgang og der må imødeses flere reparationer eller udskiftninger i fremtiden. Vi arbejder på at bygge et større maskinhus som skal indpasses med det eksisterende maskinhus, idet mange af vores maskiner står ude under åben himmel. Digelaget er i dialog med ejeren af naboejendommen om handel og mageskifte af et jordareal.

3.5 Digelagets administration

Bestyrelsen har et driftsudvalg, som tager sig af den daglige drift og udvalget består af formanden, kassereren og opsynsmanden.

Søren Krighaar er kasserer i digelaget.

Sven Andersen står for registrering af bænke og inventar på diget.

Sven Andersen behandler ansøgninger på digelagets arealer efter retningslinjer, som er godkendt af bestyrelsen. Det er også Sven Andersen som ajourfører beredskabsplanen.

Jens Corneliussen er digelagets repræsentant i følgegruppen for Bøtøskoven.

Hans Christian Mortensen er referent til møder.

3.6 Medhjælpere på diget

Til at hjælpe os på diget med det daglige arbejde og opsyn har vi Thomas Poulsen som efterhånden har opnået en stor erfaring med diget. Henning Gammel, valgte at gå på pension i august 2019. I stedet for Henning har vi ansat Karl Viggo Nielsen også som timelønnet medarbejder.

Thomas står for den daglige ledelse med planlægning af arbejdsopgaver på digelagets arealer. Karl Viggo træder til, når der er brug for et par ekstra hænder og ved ferieafløsning. Vi har et dygtigt par som fungerer godt sammen.

3.7 Digelagets økonomi

Digelaget kom ud af 2019 med et overskud i resultatet på DKK 295.680 mod DKK 571.835 for det foregående år, hvilket bl.a. skyldes køb af rådgivning i forbindelse med genopbygning af klitten foran diget og den igangværende strid om reglementet for færdslen på diget. Der er overført DKK 143.569 til Katastrofefonden, hvilket svarer til en pristalsregulering på 3 procent. Overskuddet henlægges til udvidelse af det eksisterende maskinhus og til opbygning af en større egenkapital. Almenkontoen har betalt DKK 84.463 fortrinsvist til advokatudgifter. I budgettet for 2021 fastholdes et uændret partsbeløb på 40 øre pr. part, hvilket svarer til DKK 152,- for et sommerhus, hvortil der skal lægges moms. I alt DKK 190,-

3.8 Reglementets striden

Guldborgsund Kommune vedtog i december 2017 et nyt reglement for Det Falsterske Dige, trods bestyrelsens protest. I det nye reglement var forbuddet mod cykling fjernet uden forudgående undersøgelser. Bestyrelsen for digelaget klagede til Miljø- og fødevareklagenævnet over det nye reglement, som bestyrelsen forventer, vil medføre mere færdsel på diget. Diget er bygget af sand og derfor ikke konstrueret til færdsel. I juli måned modtog vi svaret fra Nævnenes Hus, som gik digelagets bestyrelse imod. Bestyrelsen havde da kun to muligheder tilbage. Den ene mulighed var at acceptere afgørelsen fra Nævnet og anlægge en vej på diget. Den anden mulighed var at indbringe Nævnets afgørelse for domstolene. Digelagets tidligere advokat John Breving, Plexus Advokater, anbefalede at Håkun Djurhuus, Bech-Bruun skulle vurdere afgørelsen fra Nævnet og komme med en anbefaling. Håkun Djurhuus er specialist i netop naturbeskyttelseslovens

bestemmelser om færdsel i det åbne land. Håkun Djurhuus har vundet adskillige sager for organisationen Landbrug & Fødevarer.

Håkun Djurhuus vil efter redegørelsen komme nærmere ind på emnet.

3.9 Bestyrelsens arbejde og fremtiden

Området for enden af Marielyst Strandvej har brug for beskyttelse, da det er et område med megen færdsel. Hegnet som er opsat for at beskytte klitten for enden af Marielyst Strandvej har været en succes. Klitten er vokset stor og stærk og kan i dag yde en bedre beskyttelse end for få år siden. Guldborgsund Kommune har ansøgt digelaget om tilladelse til at placere en badebro i vandet for enden af Marielyst Strandvej. Bestyrelsen har meddelt betinget tilladelse til opsætning af broen, bl.a. skal den bringes bag diget i stormflodsæsonen.

Den nordlige halvdel af Bøtøskoven er købt af Dansk Naturfond. Det er Guldborgsund Kommune som står for driften af naturskoven. For at holde dyrene inde i skoven, så skal der opsættes et ekstra hegn ved skoven og langs med diget. Ud for de nye trætrapper skal der sættes faldlåger. Digelaget har en repræsentant i følgegruppen for Bøtøskoven.

Der skal skabes bedre arbejdsforhold for opsynsmændene på vores materielplads med bl.a. et nyt maskinhus.

Bestyrelsen undersøger om der i andre digelag kunne være interesse for en sammenslutning af digelag i Danmark. Som det er i dag, så er der ingen politikere på Christiansborg som taler digelagens sag.

Digelaget er opmærksom på en fremtidig havspejlsstigning, som kan medføre, at diget skal forhøjes. Derfor er bestyrelsen i dialog med kystdirektoratet og Guldborgsund Kommune om mulighederne for at styrke diget. Bestyrelsen opsøger også med mellemrum andre digelag for at høre om deres erfaringer.

Sandfodring af kysten er det som bruges ud for flere andre diger rundt omkring i landet med succes og det er noget som der normalt uden problemer kan opnås tilladelse til.

Det Falsterske Digelag har gennem tiderne været begunstiget af en opbygningskyst. Det vil sige, at der aflejres materiale foran vores dige. Hvis havspejlet skal stige i fremtiden, vil det måske medføre, at vi i stedet får en tilbageryningskyst. Det er noget af det, som vi drøfter med kystdirektoratet og COWI.

Under højvandshændelsen i januar 2019 mistede vi yderligere nogle meter af forstrandsdiget ud den sydlige ende af Gedesby. Vi kan nu klart se, at hvor der er hårde materialer på stranden, der mister vi sand på læsiden. Derfor overvejer vi sammen med kystdirektoratet tiltag, som kan mindske dette problem. Problemet f.eks ud for Elkenøre Øvej er, at under en højvandshændelse som i januar 2019, der virker nedkørslen til stranden som en høfte med stor skade på læsiden af forstrandsdiget til følge. Vi kan også se, at høfterne ud for Fårevasken medfører store skader på læsiden af forstrandsdiget. Det generelle problem med høfter er, at de aflægger sand i luvsiden og fjerner sand i læsiden.

Vi er ikke i en situation, hvor vi har et akut problem, men vi har mistet meget sand i forstrandsdiget i både 2017 og 2019. Det kan være meteorologiske tilfældigheder, men det kan også være begyndelsen på større udfordringer med at beskytte de bagvedliggende ejendomme.

Der var følgende bemærkninger til beretningen:

Christian Schou, Cypesvej 13 – Der var ros for bestyrelsens arbejde, men CS gjorde opmærksom på at der var en blind plet mht. digekronen. Digekronen er ikke i vedligeholdet stand og den er ikke i en tilfredsstillende til færdsel for både gående og cyklende. Digelaget har forsømt at spørge digeskatteyderne om ønske til digekronen og den verserende retssag er ej heller med i beretningen.

Erik Damgaard, Loengevej 3, Gedesby – Ønsker at bestyrelsen skal samarbejde, i stedet for konfrontation.

Mads Glen Velast – stiller op til bestyrelsen. MGV er ikke tilfreds med at der indledes en retssag som digeskatteyderne ikke har haft mulighed for at tage stilling til. En retssag er spild af digeskatteydernes penge

Cyril Jørgensen – Stovby klit. CJ er indforstået med at bestyrelsen har valgt Morten Jensen. Cyril takker for det store fremmøde og er glad for engagement. Cyril udtrykker utilfredshed med formandens information til Folketidende og pressen. CJ har opfattelsen af, at bestyrelsen tilgodeser landmændenes interesser. CJ er utilfreds med bestyrelsens holdning til skiltningen – specielt nedtagning / opsætning af skilte med cykling. CJ er utilfreds med brug af konsulenter til årsmødet, herunder advokater og øvrige konsulenter. Udgifter der beløber sig til 250.000 kr. ud af et driftsbudget på 1,4 millioner.

John Brædder – er mødet som sommerhusejer. Tak for god beretning og bestyrelsen. I passer godt på diget. Der skal findes en fællesløsning, hvor bestyrelsen, Guldborgsund Kommune og sommerhusejerne kan skabe en god løsning. Skab en løsning hvor der kan findes statslige midler, Guldborgsund Kommune og digeskatteyderne kan få en brugbar løsning. Løsningen skal indeholde mulighed for at gangbesværede, gående, cyklende og barnevogne kan bruge digekronen – vi skal alle komme ud som vindere. Konkret spørgsmål til Søren Bjerregaard om han vil arbejde på en løsning inden påsken 2021, hvor alle interessenter kan få en brugbar løsning?

Birgit Madsen – Gedesby. Hvorfor er Kystdirektoratets udtalelse om cykling på diget inkluderet. Hvor Kystdirektoratet godkender cykling på diget. Hvad bliver administrationsbidrag på 250.000 kr. brugt til? Brug af dyre rådgivere giver mange unødigt mange udgifter, som kunne bruges på vedligeholdelse af diget. Hvorfor er rettidige indsendte forslag indsendt ikke medtaget på årsmødet. Det er utilfredsstillende at bestyrelsen bruger så mange penge på retssag, som de selv bør beholde.

Søren Bjerregaard supplerer med bemærkninger til indlægsholderne.

- I 2002 blev der foretaget en undersøgelse blandt digeskatteyderne. Løbende igennem årene er det bestyrelsens opfattelse, at der ikke har været ønske om cykling på diget.
- Det er bestyrelsens opfattelse at diget er i god stand. Det er kun digekronen der er i god stand.
- Diget er ikke skabt med en digekrone som er skabt til færdsel. Den vedligeholdelse der er sket med ler med sten, har betydet at vedligeholdelsen er ændret og der kun benyttes harpet materialer.
- Der er utilfredshed med retssagen. Det kom bag på bestyrelsen, at sagen om cykling, blev underkendt af klagenævnet.
- Bestyrelsen kan ikke stå på mål for hvad Folketidende skriver. Bestyrelsen har hørt fra både sommerhusejere og landmænd ikke ønsker at betale for en retssag.
- Det er bestyrelsens opfattelse at skiltningen på diget er i orden og hvis retssagen tabes skal der ske en justering.

- Bestyrelsen ønsker at finde en løsning på diget sammen med Guldborgsund Kommune. Striden omkring færdsel bør kunne løses. En løsning hvor vi mødes bør være inkl. politikerne i kommunen.
- Bestyrelsen ønsker at tilgodese diget. Diget er ikke bygget til færdsel på langs af diget.
- Det er ikke bestyrelsens opfattelse at Kystdirektoratets 20/6-2020 anbefaling, ikke giver anledning til cykling på diget.
- Bestyrelsen har i fællesskab besluttet at den arv som digelaget har modtaget, bliver forvaltet således som bestyrelsen i fællesskab beslutter.
- Formanden modtager 40.000 kr. i honorar om året.

Lizzy Philip, Birkestien – Lizzy stiller op til bestyrelsen og er imod cykling på diget. Diget bør bevares i den stand det har nu. Der opfordres til samarbejde. Der er betydelig færdsel på diget.

Mette Gregersen – Fællesdigevej. Udstykker opbakning til bestyrelsen. MG har observeret en stigende færdsel på diget med cykler m.m. og der køres mange steder.

John Brædder – udtrykker opbakning til bestyrelsen. Bestyrelsen bør kunne finde en fælles løsning, hvor retssagen ikke er vejen frem. En retssag giver en vinder og en taber. Der bør sættes en streg i sandet, hvor vi kommer videre. Der bør kunne laves en løsning med todelt færdsel. Spørgsmål – vil bestyrelsen deltage i en løsning inden påsken 2021?

René Mikkelsen – Alrunevej Gedesby. Cykler på diget også med elcykel. Det er Renés opfattelse, at man godt kan tage hensyn til hinanden. Bestyrelsen bør træde tilbage. Den arv der forvaltes tilhører alle digeskatteydere og bør forvaltes for alles bedste

Henning Kobbarnagel – Rugosavej. Takker for bestyrelsens arbejde. Hvordan forholder bestyrelsen sig til færdsel andre steder end på digekronen. Færdsel på den stejle side eller foran diget giver skader. HK spørger til hvor meget Guldborgsund Kommune ønsker at betale.

Bente Madsen – St. Henriksvej. Takker bestyrelsen for deres fantastiske arbejde. Der skal passes på naturen og cykling på diget hører ikke hjemme.

Hanne Andersen. Er utilfreds med ikke at have stemmeret, da det er hendes mand der ejer sommerhuset. Hvordan tænker bestyrelsen at digekronen skal renoveres og hvad det koster.

Arne Nymand Peteresen - Der er utilfredshed med digekronen, se at få den lavet i stand.

Erik Damgaard – ED maner til besindighed og opfordrer til at man taler pænt til hinanden. Den historiske konfrontation gavner ikke digets sag. Bestyrelsen skal varetage alles ansvar. ED ønsker at holde Guldborgsund Kommunen op på det ønske om et samarbejde.

Mogens Karstensen – Tagrørvej. Diget har til formål at holde vandet ude. Der bør kunne skabes en løsning hvor man kan cykle på diget.

Lis Nielsen – Tag hensyn til naturen.

Søren Bjerregaard med supplerende bemærkninger:

- Forstår bekymring om øget færdsel på diget. Siden 2002 har det ikke været bestyrelsens opfattelse at der skal være cykling på diget.

- Det er bestyrelsens vurdering at mere færdsel på diget også vil gøre det farligere at færdes der.
- Bestyrelsen passer på diget. Der bliver passet på den fauna som der er. Ved udvidelsen af Nordkanalen kom der moræneler på dele af diget og det har givet en ændret fauna på diget.
- Bestyrelsen vil gerne mødes med Guldborgsund kommune
- Bestyrelsen er kede af færdsel andre steder på diget for- og bagkant.
- Arven forvaltes efter bestyrelsens bedste overbevisning.
- Bestyrelsen har bedt Cowi om bidrag, for at få fagligt belæg for kvaliteten af diget.

4. Regnskab og budget

Digelagets kasserer, Søren Krighaar, gennemgik hovedpunkterne i regnskab og budget og nævnte herunder bl.a., at det i disse år var vanskeligt at forrente digelagets formue med mærkbart afkast. Regnskabet og budgettet blev taget til efterretning.

Spørgsmål fra

Aksel Lennert. Der er brugt 100.000 kr. i 2020 på advokatomkostninger. Der ønskes opgørelse af fordelingen af indtægter mellem sommerhus og markejere. (ved opslag i partsfordelingen efter årsmødet kan det konstateres, at der totalt i 2019 var 3.333.540 parter. Helårshuse, sommerhuse og butikker har 3.184.206 parter og landbruget 149.334 parter. Et typisk sommerhus har samlet 380 parter)

Cyril Jørgensen. Der er afsat 250.000 kr. til vedligehold. Der er en formue på 8,6 millioner kroner som er placeret i Danske Bank og Nordea, man bør benytte lokale banker

Peter Lund – Bøtøvej. Der er kun brugt 194.000 kr. på vedligehold og det står ikke mål med de omkostninger der er blevet brugt på advokater m.m.

5. Valg af 3 bestyrelsesmedlemmer

a) 1 medlem vælges blandt de fastboende fra Væggerløse Sogn. På valg var Henrik Falk Rasmussen og Christian Schou. Per Kamper Hansen var opstillet men trak sit kandidatur på valgdagen. Der blev ikke foreslået andre kandidater. Christian Schou blev valgt.

- Henrik Falk Rasmussen bor i Marrebæk og driver landbrug. Henrik mener der findes en løsning og det bør kunne løses sammen med Guldborgsund Kommune. Henrik går ind for cykling og dele af diget forstærkes på visse strækninger. I samarbejde med kommunen bør der laves cykelstier i dele af området. Henrik Falk Rasmussen fik 111 stemmer

- Christian Schou. Der er behov for friske kræfter i bestyrelsen, som kan gøre op med den konservative holdning som har været indtil nu. Christian Schou fik 303 stemmer.

b) 1 medlem vælges blandt sommerhusgrundejerne fra Væggerløse Sogn (kandidater må ikke have folkeregisteradresse på ejendommen). På valg var Lizzy Philip, Mads Glenn Wehlast og Søren Simonsen. Mads Glenn Wehlast blev valgt.

- Lizzy Phillip. Er imod cykling på diget. Lizzy Philip fik 81 stemmer.

- Mads Glenn Wehlast – ønsker dialog. Retssag bør aflyses. Mads Glenn Wehlast fik 318 stemmer.

- Søren Simonsen – Ønsker cykling på diget med respekt for diget. Søren Simonsen fik 21 stemmer.

c) 1 medlem vælges blandt sommerhusgrundejerne fra Idestrup Sogn (kandidater må ikke have folkeregisteradresse på ejendommen). På valg var Aksel Lindhardt og Hans Christian Mortensen. Aksel Lindhardt blev valgt

- Aksel Lindhardt fik 326 stemmer

-Hans Christian Mortensen. Er imod cykling på digekronen. Hans Christian Mortensen fik 91 stemmer

6. Valg af revisor

Kaj Jørgensen var eneste opstillet og blev dermed valgt.

7. Emner til drøftelse

Der var tre emner til drøftelse med en vejledende afstemning, fremsendt af 12 navngivne medlemmer af ”Initiativgruppen vedr. Det Falsterske Diges demokratisering og renovering”.

1. ”Årsmødet anbefaler bestyrelsen for digelaget at trække stævningen af 11. februar 2020 mod Miljø- og Fødevarerklagenævnet og Guldborgsund Kommune tilbage og acceptere Nævnets afgørelse af 14. august 2019 i klagesag 1002651 og kommunens påbud til digelaget af 23. september 2019. Der skal ikke bruges flere penge eller energi på denne sag”.

Bestyrelsens bemærkninger til forslag 1 – Retssag:

Hvem bestemmer over digelagets arealer: Det Falsterske Digelag eller Guldborgsund Kommune? Kommunen (der også er myndighed på kystbeskyttelsesområdet!) har brugt naturbeskyttelsesloven til at udnævne digekronen til ”en vej/sti i det åbne land” og derved åbnet for cykling (uden dog direkte at tillade det!). Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i to (af tre) afgørelser accepteret denne udlægning. Derfor har et flertal på 7 af 8 bestyrelsesmedlemmer indbragt sagen for domstolene. Og vi har tænkt os at føre sagen til ende.

Resultatet af den vejledende afstemning:

Enig: 316 stemmer

Uenig: 89 stemmer

Ved ikke: 10 stemmer.

2. ”Årsmødet anbefaler digelagets bestyrelse at iværksætte en renovering af digekronen, der sikrer digekronen en sikker og farbar overflade for både almindeligt gående, rollatorbrugere, kørestolsbrugere og cyklende à la det lollandske dige med 150 mm stabilgrus plus 50 mm slotsgrus på toppen. Bestyrelsen anbefales som led i renoveringen at gå i dialog med Guldborgsund Kommune om at få økonomisk støtte

til renoveringen og om, hvordan renoveringen kan ske, så digekronen eventuelt forhøjes som led i klimasikring af den”.

Bestyrelsens bemærkninger til forslag 2 – Færdsel på digekronen:

Et flertal i bestyrelsen har gennem årene arbejdet for at sikre, at diget – og forstrandsklitten - er bedst muligt egnet som beskyttelse for det bagved liggende land. Hertil kommer, at vi – sammen med kommunen - skal sikre adgangen til stranden. Adgang til fods på langs ad diget har gennem tiden været accepteret. Dette i øvrigt i modsætning til langt de fleste diger i Danmark, hvor kun færdsel på tværs til kysten er tilladt. At fremme trafik på langs ad diget ser vi ikke som en del af de kystbeskyttelseshensyn, vi skal tage. Det skal i øvrigt bemærkes, at Kystdirektoratet, der har det tekniske tilsyn, finder digets tilstand tilfredsstillende. Ej heller Guldborgsund Kommune har som kystbeskyttelsesmyndighed haft noget at udsætte på vores varetagelse af opgaven.

Resultatet af den vejledende afstemning:

Enig: 329 stemmer Uenig: 77 stemmer Ved ikke: 7 stemmer.

3. ”Årsmødet anbefaler bestyrelsen at gå i positiv dialog med Guldborgsund Kommune som vedtægts giver for digelaget om, hvordan digelagets vedtægter kan demokratiseres, så digeskatteyderne får mere direkte og reel indflydelse på digelagets virksomhed. Årsmødet vil finde det uhensigtsmæssigt, hvis bestyrelsen sidder med korslagte arme og siger nej, nej og atter nej, hvis kommunen starter en proces for at komme frem til mere demokratiske vedtægter”.

Bestyrelsens bemærkninger til forslag 3 – Ændring af gældende vedtægt:

Fra Guldborgsund Kommunes side er det tidligere i år tilkendegivet, at man ikke finder tiden inde til at ændre vedtægten, der senest er ændret i 2017.

Resultatet af den vejledende afstemning:

Enig: 341 stemmer Uenig: 70 stemmer Ved ikke: stemmer.

8. Eventuelt.

Jens Bundesen fra COWI redegjorde for sandfodringen og status for ansøgningen hos kommunen. Cowis oplæg redegjorde for den sandflytning der forgår pga. havstrømmene, vind og vejr. Derudover blev der redegjort for forskellige scenarier med storme, højvande m.m

Håkun Djurhuus, udlagde en vurdering af den igangværende retssag som kommer for retten i Nykøbing Falster i november 2020. Det er HDs vurdering at digelaget har en god sag, men det er op til retten at afgøre.

Spørgsmålet kan i sin enkelhed summeres til om Kystbeskyttelsesloven eller Naturbeskyttelseslovens bestemmelser har forrang. De to hensyn peger i hver sin retning og det er ved at blive afgjort.

Spørgsmål til Håkun

- Er der andre steder hvor der er forbud mod cykling på diget.
 - o Der findes steder, hvor det er tilladt, men der er mange steder, det ikke er tilladt

Efter redegørelser fra Cowi og Håkun Djurhuus blev ordet givet frit:

Birgit og Christian Madsen – Den 26. september blev forslag sendt til formanden. BM er utilfreds med at forslag ikke er sendt til afstemning. BM finder at bestyrelsen er uansvarlig og ønsker, at såfremt retssagen tabes, skal bestyrelsen betale sagens omkostninger.

- Morten Jensen kommenterer på bemærkningerne.

Erik Damgaard – vedtægterne bør revideres, idet de ikke er helt klare. Erik Damgaard er ærgerlig over at flere nye bestyrelsesmedlemmer forlader årsmødet inden det er afsluttet. ED opfordre bestyrelsen til at tænke sig grundigt om og kommunikere som en hel bestyrelse og udtrykker en samlet holdning. Facebook grupper bør lukkes. Bestyrelsen opfordres til at lave flere medlemsmøder og foretage flere løbende afstemninger. Brug moderne teknologi via de digitale medier.

Michel Olesen – anbefaler at digelaget har en bestyrelsesforsikring.

Jørn Dalby – Opfordrer til at partsfordelingen afspejles i værdien af ejendommen. Det er disrespektfuldt at mange har forladt årsmødet

- Der mangler nogle brugbare vedtægter.
- Vedtægterne bør revideres.

Erik Frikov – forsvarer de medlemmer der er gået, da der er mange der arbejder.

Svend Andersen fra bestyrelsen. Kommenterer på diverse synspunkter fra mødet.

Finn Olsen – er imod cykling. FO mener at demokratiet er i forfald.

Mette Gregersen – har tillid til bestyrelsen. MG er glad for redegørelsen for retssagen og støtter at retssagen gennemføres.

Jørgen Schmidt – Megen diskussion kunne være undgået, hvis Håkun Djurhuus havde være på talerstolen noget før.

Advokat Morten Jensen afslutter mødet med at give Søren Bjerregaard ordet.

Søren Bjerregaard tager alle råd med til næste bestyrelsesmøde. Tillykke med valget til de nye medlemmer i bestyrelsen og tak for samarbejdet til de afgangende medlemmer. Tak til Carsten Kragh. Tak til folkene i Idestrup Hallen og tak til alle deltagere.

Mødet slut kl. 15.45

Ref. Carsten Kragh